

Notat

13. februar 2023
KAP/MEERA
KIDS/CALAR
JUR/CHAPA
J.nr. 2022 - 2309

Høringsnotat om forslag til lov om fravigelse for obligatorisk digital selvbetjening

1. Indledning	1
2. Sammenfatning af ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet	2
3. Generelle bemærkninger til høring over lovudkastet	3
4. Høring over forslag til lov om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening	5
Personer omfattet af lovforslaget	5
Varig fritagelse, krav om anmodning og alternativer til digital selvbetjening	6
Økonomiske, it-mæssige og administrative konsekvenser.....	8
Digital kommunikation med det offentlige og private virksomheder.....	9
Vejledning til lovforslaget og de administrerende myndigheder.....	10
Relationer til anden lovgivning	11

1. Indledning

Forslag til lov om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening har været i ekstern høring i fire uger fra den 5. januar til 2. februar 2023. Lovforslaget er både sendt til en række høringsparter og har været publiceret på høringsportalen.

Der er modtaget 22 høringssvar. 20 af disse indeholder bemærkninger til lovudkastet og er gengivet i tilpasset form og besvaret i dette høringsnotat. En oversigt over, hvilke af de hørte parter der har givet en tilbagemelding eller afgivet høringssvar, fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 1
Afgivne høringssvar

Afsender	Dato	Bemærkninger
1 Rigsrevisionen	06-01-2023	Nej
2 DKCERT	09-01-2023	Nej
3 Danske Handicaporganisationer (DH)	26-01-2023	Ja
4 ATP	30-01-2023	Ja
5 PROSA	30-01-2023	Ja
6 Udbetaling Danmark	30-01-2023	Ja
7 Dataetisk Råd	31-01-2023	Ja
8 Dansk Industri	31-01-2023	Ja
9 Dansk IT	01-02-2023	Ja
10 Danske Seniorer	01-02-2023	Ja
11 Justitia	01-02-2023	Ja
12 Den Sociale Retshjælps Fond	02-02-2023	Ja
13 Danske Ældregeråd	02-02-2023	Ja
14 Rådet for Socialt Udsatte	02-02-2023	Ja
15 KOMBIT	02-02-2023	Ja
16 KL	02-02-2023	Ja
17 Byretterne og Sø- og Handelsretten	02-02-2023	Ja
18 Institut for Menneskerettigheder	02-02-2023	Ja
19 Dommerforeningen	02-02-2023	Ja
20 Vestre Landsret	03-02-2023	Ja
21 Ældre Sagen	03-02-2023	Ja
22 Østre Landsret	03-02-2023	Ja

2. Sammenfatning af ændringer i lovforslaget i forhold til høringsudkastet

De indkomne høringssvar har givet anledning til følgende ændringer i udkastet til lovforslaget:

Der er blevet tilføjet et nyt stykke til § 1, hvor det præciseres, at lovforslaget ikke gælder for domstolens systemer. Dette er blandt andet indført, da domstolens afgørelser om undtagelse fra at benytte domstolens sagsportaler er judicielle afgørelser. Ved at lade Digital Post-fritagelsen gælde som et objektive kriterium for undtagelse for domstolens sagsportaler vil der i praksis være forvaltningsafgørelser på retternes område. Dette vil ikke være i overensstemmelse med det grundlæggende princip om retternes uafhængighed.

Derudover er der indført bemærkninger om at;

- lovforslaget ikke vedrører brug af digitale selvbetjeningsløsninger for juridiske personer eller i forbindelse med fysiske personers erhvervsaktiviteter.

- der kan være tilfælde, hvor en anmodning skal indgives til en anden myndighed, end den myndighed, som administrerer det pågældende sagsområde.
- lovforslaget ikke fastsætter formkrav til personens anmodning om betjening på anden vis, og at loven, hvor særreglerne tillader det, kan administreres således, at personers henvendelse *i sig selv* udgør en anmodning om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening.
- myndigheder, som registrerer fravigelser fra obligatorisk digital selvbetjening i egne it-systemer, vil skulle foretage denne registrering som hidtil.

3. Generelle bemærkninger til høring over lovudkastet

Der er i de indkomne høringssvar generelt en positiv holdning til lovforslaget og dets formål. Dog udtrykker nogle af høringsparterne ønske om, at der gøres endnu mere for de digitalt udfordrede borgere.

Fælles for de borgernære interesseorganisationer er, at de bakker op om lovforslaget, men gerne ser varierende versioner af en model med en generel fritagelse for obligatorisk digital selvbetjening. Der er også flere organisationer, som foreslår, at lovforslaget udvides til at omfatte selvbetjeningsløsninger hos private virksomheder, som fx banker og forsikringselskaber.

Myndigheder, som betjener nogle af de omfattede selvbetjeningsløsninger, angiver de potentielle omkostninger, der kan opstå, hvis brugen af alternativerne til obligatorisk digital selvbetjening stiger meget.

DH bemærker indledningsvist, at regeringen med lovforslag kommer et skridt i den rigtige retning.

PROSA er glade for at se et lovforslag, der sikrer muligheden for fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening hos offentlige myndigheder.

Dataetisk Råd finder det vigtigt, at der kommer mere fokus på borgernes problemer på grund af digitalisering og ser derfor positivt på lovforslaget.

DI hilser en ensretning og forenkling af lovgivningen på området for fravigelse af obligatorisk digital selvbetjening velkomment. DI vil dog på det kraftigste advare imod, at reglerne bliver en glidebane til, at flere borgere fritages, og at man i det offentlige tvinges til at opretholde et forældet analogt parallelunivers.

Dansk IT bakker op om lovforslaget og intentionen om at give borgerne mulighed for at blive fritaget fra den obligatoriske digitale selvbetjening.

Danske Seniorer er overordnet positive over for lovforslaget.

Justitia er overordnet set af den opfattelse, at lovforslaget er et skridt i den rigtige retning, men at lovforslagets målgruppe er for snæver, at lovforslagets løsning er

utilstrækkelig i forhold til dets formål, og at der er behov for løsninger, der i højere grad tilgodeser digital udsatte borgere.

Den Sociale Retshjælps Fond er positivt stillede over for lovforslaget, da de vurderer, at det vil være fordelagtigt for socialt udsatte borgere.

Danske Ældreråd finder lovforslagets indhold positivt. Rådet har dog en bekymring i forhold til den gruppe af borgere, der ikke ønsker at blive frameldt Digital Post, men som oplever problemer med at anvende digital selvbetjening, da regler for denne gruppe vil være de samme som hidtil. Rådets bekymring er, at den enkelte borger kan føle sig presset til at blive fritaget fra Digital Post.

Rådet for Socialt Udsatte tilslutter sig lovforslaget.

KL hilser lovforslaget velkomment, da den foreslåede model er god for borgere, der er digitalt udfordrede. Den nye model bringer i vid udstrækning praksis i overensstemmelse med borgernes forventning til fritagelse.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at der med forslaget lægges op til i en vis grad at ensarte fritagelseskriterierne på tværs af særlovgivningen.

Ældre Sagen finder det yderst positivt, at Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet dels vil gøre det nemmere for personer at blive undtaget fra obligatoriske digitale selvbetjeningsløsninger, dels vil skabe en bedre sammenhæng i reglerne for den digitale kommunikation med offentlige myndigheder. Ældre Sagen er af den opfattelse, at digitale løsninger bringer meget positivt med sig, og at de færreste borgere ønsker sig fritaget, blot fordi de kan.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger:

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet noterer sig de mange positive tilkendegivelser i forhold til lovforslagets indhold og formål.

De indkomne hørings svar viser også et billede af, at flere høringsparter ønsker en mere vidtgående model for fritagelse fra obligatorisk digital selvbetjening, som kan omfatte flere digitalt udfordrede borgerer.

Digitaliseringsstyrelsen har i det lovforberedende arbejde overvejet flere modeller for fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening, herunder også en selvstændig fritagelse fra obligatorisk digital selvbetjening.

Lovforslaget introducerer en model, som gør det muligt for borgere, der er fritaget for Digital Post at blive fritaget fra krav om obligatorisk digital selvbetjening uden yderligere begrundelse. Løsning er nem og hurtig at implementere, da oplysninger om fritagelse for Digital Post allerede i dag fremgår af Digital Post-registeret og følgelig allerede er tilgængelige for myndighederne. Løsningsmodellen kræver derfor ikke it-udvikling og kan iværksættes umiddelbart efter lovens ikrafttræden. I dag

indgår fritagelse for Digital Post ofte som kriterium i myndighedernes vurdering af, om en borger skal tilbydes et alternativ til digital selvbetjening, hvor lovforslaget giver borgeren en ret til at fravige fra kravet, alene på baggrund af Digital Post-fritagelsen.

Løsningsmodellen i lovforslaget er valgt, da den vurderes bedst at imødekomme de aktuelle udfordringer, og samtidig kan løsningen implementeres hurtigt og uden it-udvikling. Løsningsmodellen kan nemt administreres i samspil med de gældende undtagelses- og fritagelsesregler.

4. Høring over forslag til lov om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening

De indkomne høringssvar og Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger hertil, fremgår af nedenstående.

Personer omfattet af lovforslaget

Justitia finder, at lovforslagets målgruppe er for snæver i forhold til gruppen af digitalt udsatte borgere. Justitia anbefaler, at det undersøges, om de forskellige fritagelses- og undtagelsesbestemmelser for Digital Post og digital selvbetjening reelt omfatter de rette borgergrupper, fx borgere ramt af stress eller lignende.

Ældre Sagen finder det relevant, at borgere, der er fritaget for Digital Post, kan lade sig fritage fra digital selvbetjening, men påpeger samtidig, at persongruppen, som selv vurderer ikke at være i stand til at gennemføre digitale selvbetjeningsløsninger, sandsynligvis er større end gruppen, der er fritaget for Digital Post.

Dataetisk Råd anbefaler, at Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet ser på kriterierne for fravigelse fra digital selvbetjening og overvejer, om kriterierne skal udvides, hvis man vil række en hånd ud til de digitalt udsatte borgere.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger

Der er i det lovforberedende arbejde lagt vægt på at finde en løsning, som er intuitiv og letforståelig for borgerne, og som kan implementeres hos de administrerende myndigheder allerede til sommer og uden omfattende it-udvikling. På baggrund af dialog med såvel administrerende myndigheder og relevante borgerorganisationer er det Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets vurdering, at der er et stort overlap mellem de personer, som er fritaget fra Digital Post, og de personer, som ikke kan benytte digital selvbetjening. Løsningen imødekommer derfor en del af de digitalt udfordrede borgere, der ofte eller altid vil have brug for alternativer til digital selvbetjening. Borgere, der er tilmeldt Digital Post, stilles med lovforslaget som i dag med mulighed for fravigelse efter den relevante særlovgivning. Samtidig vil der ske en harmonisering af administrationen, så de personer, som er fritaget for Digital Post, kan støtte ret på denne fritagelse i vurderingen af, om de kan undtages eller fritages for digital selvbetjening.

Bestemmelser i særlovgivning om obligatorisk digital selvbetjening og borgeres fravigelse herfra er fastlagt på fagligt grundlag og efter hensigtsmæssighed på de

enkelte sagsområder. Der vurderes ikke for nuværende at være behov for at kortlægge og vurdere reglerne på samtlige områder fra centralt hold. Dog vil der i implementeringen af nærværende lovforslag blive lagt vægt på at kommunikere til myndighederne, at eventuelle regler, der forekommer utilstrækkelige eller uensigtsmæssige for borgerne, bør efterses og eventuelt revideres.

For så vidt angår kriterierne for fritagelse for Digital Post skal Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet bemærke, at det er ministeriets vurdering, at det er tilstrækkeligt nemt for borgerne at blive fritaget under de gældende regler. Det nuværende niende fritagelseskriterium, der blev tilføjet i oktober 2021, er formuleret bredt netop for at sikre, at alle borgere, der har behov for det, kan blive fritaget for Digital Post. Formålet med den brede formulering af det niende kriterium var at sikre, at borgere, der af andre grunde end de otte oplyste har behov for fritagelse for Digital Post, også kan fritages. Borgere skal efter gældende praksis ikke begrundes eller bevise behovet for fritagelse. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet er ikke bekendt med, at borgere, der ønsker at blive fritaget, ikke har kunnet blive det.

Varig fritagelse, krav om anmodning og alternativer til digital selvbetjening

Justitia anbefaler, at der indføres et *digitalt fripas*, hvor borgere på én gang kan ansøge om fritagelse for Digital Post samt alle nuværende og fremtidige digitale selvbetjeningsløsninger. Derudover vurderer de, at processen for fritagelse for hvert enkelt system fortsat vil være ressourcekrævende.

DH mener, at det ville være en fordel, hvis myndighederne kunne lave en *varig fritagelse* for digital selvbetjening. DH foreslår, at det præciseres i lovforslagets bemærkninger, at de enkelte myndigheder skal give den mest omfattende grad af fritagelse. Det nuværende lovforslag løser dog ikke udfordringen med, at man skal søge om fritagelse fra gang til gang.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der indføres en enkel og *generel fritagelsesadgang*, der gælder al fremtidig brug af alle offentlige selvbetjeningsløsninger.

Danske Seniorer vurderer, at der skal være en reel mulighed for *varig fritagelse* for brug af digitale selvbetjeningsløsninger på tværs af offentlige myndigheder.

PROSA mener ikke, at det er formålstjenstlig, at tilbuddet om et alternativ skal ske efter *anmodning*. De mener, at det bør være udgangspunktet, at borgere *automatisk* bliver tilbudt den analoge løsning.

Udbetaling Danmark anbefaler, at det bør tydeliggøres i lovteksten, at det fortsat er den enkelte borger, der skal *anmode* om undtagelse fra kravet om obligatorisk digital selvbetjening.

Rådet for Socialt Udsatte mener, at lovforslaget bør ændres, så borgere, der er fritaget for Digital Post, *automatisk* fritages for andre obligatoriske digitale selvbetjeningsløsninger.

Ældre Sagen mener, at fritagelse fra digital selvbetjening bør være dækkende på tværs af myndigheder.

Dansk IT er af den opfattelse, at lovforslaget kan fortolkes og implementeres på en måde, således at en fritagelse for obligatorisk digital selvbetjening er lig med en fuldstændig udelukkelse fra digitale selvbetjeningsløsninger. De bemærker, at borgeren fortsat skal kunne anvende digitale selvbetjeningsløsninger, hvor dette ønskes.

Dataetisk Råd anbefaler, at det konkretiseres, hvad de passende *alternativer* reelt rummer, og hvordan de skal operationaliseres i praksis.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger

Lovforslaget bygger på analyse af både borgernes behov og mulige løsningsmodeller. Arbejdet er foretaget af Digitaliseringsstyrelsen i samarbejde med KL og Danske Regioner. I den forbindelse blev det overvejet at oprette en selvstændig fritagelse for obligatorisk digital selvbetjening, men denne løsningsmodel blev fravalgt, da den vil kræve it-udvikling hos alle administrerende myndigheder, og fordi det vurderes uhensigtsmæssigt at etablere et register over digitalt udfordrede borgere alene med det formål at undtage borgere fra obligatorisk digital selvbetjening i en manuel sagsgang, hvor der skal tilbydes et alternativ. Den valgte model er mindre ressourcekrævende at gennemføre og administrere.

Med lovforslaget vil personer, som er fritaget for Digital Post, også være fritaget fra kravet om digital selvbetjening på de områder, hvor det er obligatorisk. Med andre ord vil digital selvbetjening ikke længere være obligatorisk for de omfattede borgere, om end borgernes mulighed for at anvende løsningerne bevares. Lovforslaget ændrer ikke på, at borgeren skal anmode om et alternativ til digital selvbetjening.

Anmodningen er nødvendig, fordi borgeren under alle omstændigheder er nødt til at rette henvendelse til den relevante myndighed for at informere myndigheden om sit ærinde og blive betjent på anden vis end digital selvbetjening. Anmodningen om et alternativ sker således ofte samtidig med henvendelsen. Når en borger kontakter fx borgerservice, er borgeren nødt til at tilkendegive sit ærinde. Sagsbehandleren kan ikke på forhånd vurdere borgerens ærinde, digitale kompetencer, kendskab til den konkrete selvbetjeningsløsning mv. Det vil således ikke være muligt for sagsbehandleren at vide, om borgeren ønsker hjælp og vejledning eller ønsker at benytte et alternativ til digital selvbetjening.

Digitaliserings- og ligestillingsministeriet har præciseret i lovforslaget, at lovforslaget ikke fastsætter formkrav til borgerens anmodning om betjening på anden vis.

Hvor særreglerne tillader det, kan loven administreres således, at personens henvendelse i sig selv er en anmodning om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening.

Det er vigtigt at understrege, at lovforslaget ikke skal tolkes eller administreres således, at en borger bliver udelukket fra at kunne benytte en digital selvbetjeningsløsning. Det skal altid være borgerens valg at blive undtaget eller fritaget.

Der er ved den valgte løsning lagt vægt på, at det er intuitiv og letforståelig for de relevante borgere. Lovforslaget bringer reglerne i overensstemmelse med mange borgeres forventning til fritagelsesreglerne, da nogle borgere med de nuværende regler er af den opfattelse, at en fritagelse for Digital Post omfatter al digital kommunikation med det offentlige.

Lovforslaget skal supplere reglerne om obligatorisk digital selvbetjening, der findes i særlovgivningen, og de fravigelsesbestemmelser, som er en del heraf. Mulighederne for betjening på anden vis beskrives i fravigelsesbestemmelserne. Hvad et passende alternativ rummer, afhænger af flere ting, herunder blandt andet formålet med løsningen, sagsområdets karakter og borgerens situation og muligheder. Det er derfor ikke muligt at foretage en præcis konkretisering af samtlige mulige alternativer. Myndighederne har pligt til at vejlede borgerne om de mulige alternativer, og borgerne kan derfor blive bekendt med deres muligheder.

Økonomiske, it-mæssige og administrative konsekvenser

ATP vurderer, at lovforslaget ikke vil medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for ATP.

Udbetaling Danmark oplyser, at de med udgangspunkt i det foreliggende materiale ikke har grundlag for at konkludere på de adfærdsmæssige og økonomiske konsekvenser. De bemærker, at såfremt lovforslaget indebærer selv mindre ændringer i andelen af borgere, der fritages for digital selvbetjening, vil dette have betydelige effekter på driftsudgifterne. Udbetaling Danmark vil løbende følge op på udviklingen i antallet af ydelsesmodtagere, der fraviger fra obligatorisk selvbetjening samt opgøre de administrative konsekvenser, såfremt de viser sig væsentlige. De fremhæver også, at de arbejder på omkostningsdækket basis, hvorfor Udbetaling Danmark vil opgøre de administrative konsekvenser, såfremt lovforslaget viser sig at have konsekvenser for administrationen.

KL anfører, at såfremt lovændringen fører til væsentlig forøgelse af analoge ekspeditioner, og dermed har økonomiske konsekvenser for kommunerne, finder KL, at der skal ses på den øgede administrative belastning i kommunerne.

Dataetisk Råd foreslår, at det afklares, hvordan de analoge alternativer skal finansieres.

KOMBIT antager, at ”Kontaktregisteret” udvides med oplysninger om, om en person er undtaget for obligatorisk digital selvbetjening. De anfører også, at der kan være it-udvikling i KOMBIT’s systemer.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet tager til efterretning, at det i nogle tilfælde vurderes vanskeligt at vurdere, om lovforslaget vil medføre øgede driftsomkostninger i administrationen hos kommunerne og hos Udbetaling Danmark.

I det lovforberedende arbejde er der lagt vægt på at etablere en model, der imødekommer borgernes behov og samtidig kan gennemføres i administrationen med begrænsede omkostninger. Den øgede mængde af borgere, der med lovforslaget skal tilbydes et alternativ til digital selvbetjening i forhold til i dag, vurderes at være begrænset. Andelen vil udgøres af de borgere, som er fritaget for Digital Post, men som under de nuværende fravigelsesregler på det givne område ville få et afslag på en anmodning om et alternativ til digital selvbetjening.

De alternativer til digital selvbetjening, myndighederne skal stille til rådighed, skal i dag finansieres inden for myndighedernes egen økonomiske ramme. Dette ændrer lovforslaget ikke på. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet tager KL og Udbetaling Danmarks bemærkninger om potentielle økonomiske konsekvenser til efterretning.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet har i kontakt med KOMBIT afklaret, at lovforslaget ikke vil medføre it-udvikling i KOMBIT’s systemer. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet har dog i lovforslaget præciseret, at registrering af fravigelser skal foregå som hidtil i myndighedernes it-systemer, og at der kun vil ske fravigelse, såfremt borgeren anmoder om det.

Digital kommunikation med det offentlige og private virksomheder

PROSA anbefaler, at det overvejes at gøre tilslutningen til Digital Post frivillig for fysiske personer.

Justitia anbefaler, at det overvejes, om offentlige digitale selvbetjeningsløsninger helt eller delvist kan blive et servicetilbud til borgerne i stedet for en pligt.

Danske Seniorer mener, at lovforslaget også bør omfatte selvbetjeningsløsninger i private virksomheder inden for samfundskritisk infrastruktur og brancher som banker, forsikringsselskaber, pensionselskaber, forsyningsselskaber, boligselskaber og lignende. De mener også, at fritagelse fra Digital Post bør gælde frivillige foreninger. De anfører, at man som frivillig forening ikke kan fritages for Digital Post.

Den Sociale Retshjælps Fond foreslår, at loven udbredes, så den også dækker private organisationer.

KL foreslår, at det skal gøres muligt for borgere, der er fritaget for Digital Post, at give læseadgang til pårørende og støttepersoner.

Ældre Sagen finder det problematisk, at man ikke kan være fritaget for Digital Post og samtidig give digital læseadgang til andre, fx pårørende. Ældre Sagen foreslår derfor, at denne mulighed etableres, hvorved flere borgere kan beholde muligheden for at give læseadgang og samtidig have lettere adgang til fritagelse for digital selvbetjening gennem lovforslaget.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger

Afskaffelse af obligatorisk Digital Post er uden for dette lovforslags formål, som alene vedrører digital selvbetjening. Samtidig bemærkes det, at obligatorisk Digital Post og den automatiske tilmelding af borgere, dette muliggør, i høj grad understøtter den brede anvendelse af løsningen blandt borgerne. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet er ikke bekendt med, at borgere, der ønsker at blive fritaget for Digital Post, ikke har kunnet blive det.

Hvis en forening har et cvr-nummer, skal den obligatorisk sluttes til Digital Post efter lov om Digital Post fra offentlige afsendere § 3, stk. 2. Frivillige foreninger er dog ikke forpligtet til at have et cvr-nummer, med mindre foreningen modtager tilskud eller vil søge tilskud fra kommunen eller en anden offentlig myndighed, i hvilket fald den skal have cvr-nummer og en NemKonto.

Erhvervsministeren har mulighed for at fastsætte regler om fritagelse af juridiske enheder fra obligatorisk tilslutning til Digital Post.

. Obligatorisk digital selvbetjening understøtter ressourceforbruget ved at udvikle brugervenlige borgervendte selvbetjeningsløsninger ved at fremme høj anvendelse heraf. Derved er der blandt andet ressourcer til at imødekomme de borgere, der ikke kan benytte de digitale løsninger

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet bemærker endvidere, at selvbetjeningsløsninger i private virksomheder er uden for dette lovforslags formål. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet tager høringssvaret herom til efterretning.

Til forslaget om at etablere mulighed for at borgere, der er fritaget for Digital Post, kan give digital læseadgang til fx pårørende, skal Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet bemærke, at det i regi af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2022-2025 er aftalt netop at afsøge, hvordan støttepersoners mulighed for at hjælpe digitalt med posten fra det offentlige kan forbedres, også når borgeren selv modtager sin post pr. brev.

Vejledning til lovforslaget og de administrerende myndigheder

DH anfører, at det er vigtigt at informere om muligheden for fravigelse.

Dataetisk Råd anbefaler, at der indtænkes en omhyggelig oplysningsindsats over for de berørte borgere.

Dansk IT anbefaler, at der udarbejdes en detaljeret vejledning til lovforslaget.

KL opfordrer til, at der udarbejdes tydelig kommunikation om lovforslaget og dets konsekvenser for borgere og myndigheder.

Rådet for Socialt Udsatte anbefaler, at myndigheder forpligtes til altid at følge op med telefonisk kontakt til socialt udsatte mennesker eller eventuelt deres opholdssted, hvis de ikke svarer på Digital Post eller gennem digitale løsninger.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger

Der er planlagt oplysnings- og vejledningsindsats til såvel borgere som myndigheder i forbindelse med lovforslagets ikrafttrædelse. Herunder særligt til de borgere, der i dag er fritaget for Digital Post og dermed omfattet af lovforslaget.

Det falder uden for lovforslagets formål at fastsætte tværgående regler for myndigheders telefoniske opfølgning i sagsbehandlingen.

Relationer til anden lovgivning

KOMBIT beder om en afklaring af begrebet ”fysisk person” i henhold til lovforslagets § 1.

ATP anbefaler, at der sker konsekvensrettelser i flere bekendtgørelser, så disse er i overensstemmelse med lovforslaget.

Udbetaling Danmark mener, at det bør fremgå direkte af lovbestemmelserne, at reglerne supplerer bestemmelserne i særlovgivningen. De bemærker også, at det bør fremgå direkte af lovteksten hvortil borgeren skal rette sin anmodning. Alternativt skal det præciseres, at anmodningen i visse tilfælde skal indgives til en anden myndighed end den, som administrerer det pågældende sagsområde.

Den Sociale Retshjælps Fond anbefaler, at der laves et standardregelsæt på tværs af særlovgivninger, så det bliver lettere for borgerne at anmode om fritagelse.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der fastsættes fælles regler for de alternativer, der skal stilles til rådighed for borgere, der undtages fra obligatorisk digital selvbetjening. Institut for Menneskerettigheder anbefaler også, at Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet afdækker, i hvilket omfang der eksisterer obligatoriske digitale selvbetjeningsløsninger, som borgerne ikke kan fritages fra.

KL anbefaler, at der udarbejdes en liste over de digitale selvbetjeningsløsninger, det er obligatorisk at anvende og hvilken myndighed, der er ansvarlig for dem.

Ældre Sagen er enig i lovforslagets formål om at skabe bedre sammenhæng i reglerne og mener på den baggrund, at der kun bør være én regel om ret til fritagelse, og at særlovgivningen herom bør ophæves.

Byretterne, Sø- og Handelsretten, Dommerforeningen, Vestre Landsret og Østre Landsret bemærker, at lovforslaget ikke bør gælde bør domstolenes område. De anfører, at det ikke vil være i overensstemmelse med det grundlæggende princip om retternes uafhængighed, og at afgørelser om undtagelse for obligatorisk digital selvbetjening på domstolenes område er judicielle afgørelser. Dertil bemærker de, at det kan medføre betydelige gener for en modpart i en civil sag, hvis modparten under retssagens forløb kan blive forpligtet til at køre en analog retssag.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriets bemærkninger:

Med lovforslagets anvendelse af begrebet *fysisk person* menes, at lovforslaget kun omfatter fysiske personer og ikke juridiske personer. Det præciseres i lovforslaget, at den indeholdte fritagelsesadgang ikke vedrører brug af digitale selvbetjeningsløsninger for juridiske personer eller i forbindelse med fysiske personers erhvervsaktiviteter.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet noterer sig ønsket om opdatering af diverse bekendtgørelser og vil opfordre de relevante fagministerier til en sådan opdatering.

Lovbestemmelserne er udarbejdet i overensstemmelse med de lovtekniske retningslinjer, og grundet lovforslagets karakter og regulering på tværs af særlovgivning vil det ikke være muligt direkte i lovforslaget at angive, hvortil borgeren skal rette sin henvendelse. Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet præcisere i lovforslagets bemærkninger, at anmodningen i visse tilfælde skal indgives til en anden myndighed end den, som administrerer det pågældende sagsområde, fx på Udbetaling Danmarks områder, hvor borgeren ofte skal henvende sig i borgerservice.

Bestemmelser i særlovgivning om obligatorisk digital selvbetjening og borgeres fravigelse herfra er fastlagt på fagligt grundlag og efter hensigtsmæssighed på de enkelte sagsområder. Der vurderes ikke for nuværende at være behov for at kortlægge og vurdere reglerne på samtlige områder fra centralt hold.

Lovforslaget skal supplere alle de gældende fravigelsesbestemmelser i særlovgivningen. Med den valgte model vil det ikke være hensigtsmæssigt at ophæve alle de gældende fravigelsesbestemmelser, da det vil medføre, at digitalt udfordrede borgere, som er tilmeldt Digital Post, vil blive afskåret muligheden for at benytte et alternativ til den obligatorisk digitale selvbetjening. Det vil ikke være en hensigtsmæssig løsning for denne gruppe af digitalt udfordrede borgere.

Digitaliserings- og Ligestillingsministeriet imødekommer bemærkningerne fra domstolene og har i lovforslaget indarbejdet et nyt stykke, hvor det præciseres, at loven ikke finder anvendelse for domstolenes it-systemer.